

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA

número 81

FEBRER 1987

PÒRTIC

Ja som al Febrer, i com qui diu falta menys de quatre mesos per a les terceres eleccions municipals, una distància important encara, però no tant si pensem que tots els grups o partits ja s'han començat a moure. Als pobles petits, naturalment, les coses van més lentes i segurament que tot s'amanirà als últims moments, però amb tot hem pensat que fóra interessant, des d'ací encetar el tema.

Una de les coses que caracteritzen les eleccions municipals de les altres és que els partits han de fer el seu programa pensant en el poble; han de centrar-se, estrictament, en el marc petit del terme municipal. I si és encara aviat per a parlar d'eleccions (ja que ningú no sap del cert quin dia seran) no és aviat per a parlar dels programes. Nosaltres des d'aquí voldríem apuntar algunes possibilitats.

D'entrada no voldríem que cap candidatura artesenca que es presenti a aquests comissis, ho fes sense haver confeccionat i fet públic el seu programa d'ac-

tuació a l'Ajuntament, més ampli o menys extens, però cada candidatura hauria de fer pública la seva intenció o projecte de cara al govern de Casa de la Vila. Per un altre costat tampoc no ens agradaria que als programes, perquè quedessin bonics, s'hi posés coses impossibles de poder realitzar en un poble com el nostre. Hi afigiríem encara que ens agradaria que en aquests programes hi hagués un apartat dedicat a la cultura, ja que la cultura és allò que més ferment pot fer desenvolupar el nostre poble.

I dir això, fem vots perquè en cap programa no hi falti la intenció de fer una biblioteca, un museu etnogràfic, una sala d'exposicions... Que es pensi arreglar, adequadament, algun lloc per a fer-hi concerts o recitals de cançó o de música. Que és tingui la intenció de potenciar qualsevol activitat promoguda pels joves o bé tot allò que pugui ajudar, a la gent del nostre poble, amantenir un esperit despert, obert i alhora crític.

NOTES I NOTÍCIES

Taller de Màscares

Un grup de nois i noies, que de tant en tant es troben per a formar un grup d'esplai, han organitzat, en una sala de la Casa de la Vila, un curset de màscares perquè els més petits aprenguin a fer la seva de cara al proper Carnestoltes. Encara que al nostre poble ja hi ha tradició amb això dels tallers (pensem si cal, en els tallers de fanals) a ningú no se li havia ocorregut de fer-ne un de màscares. Esperem, doncs, que sigui ben aprofitat per tots els nens i nenes que hi han pres part.

Plantar Pins

Vist el resultat del pins que fa uns deu anys es van plantar en un comunal del terme, ara l'Ajuntament ha fet un conveni amb Icona per a plantar-ne més. De moment Icona ja ha llaurat i preparat la serra del Baluart (que és el comunal més gran del terme) per a plantar-hi pins.

D'aquí uns quants anys, aquest indret, ja tindrà un altre aspecte.

Obres

Aquest dies s'ha tallat el transit rodat al passeig del Cementiri per acabar d'enllestir l'últim tram de la claveguera general. Com recordareu, aquest tram del col·lector, es va fer tant polèmic que va caldre fer una assemblea de poble per a decidir la seva continuació. Ara i d'acord amb l'acordat en aquesta Assemblea, en lloc de perllongar la tuberia d'un metre de diàmetre, es baixen dos col·lectors amb tubs de 50 cm. fins a coincidir amb el tram ja construït.

Per un altre costat també s'estan enllestint les borerres del carrer de Lleida que estaven empantavegades des d'abans de Nadal. Un cop aquestes obres ja estiguin acabades del tot, aquest carrer quedarà d'allò més bé. Llàstima, però que no s'hi plantin arbres ja que l'amplada és considerable i sense arbres semblarà una mar d'asfalt.

LA FEMOSA
REVISTA D'OPINIÓ
I D'INFORMACIÓ
LOCAL

Segona Època Nº 81

Febrer 1987

EDITA:

Agrupació Cultural

"La Femosa"

Castell Nº 23

Artesa de Lleida

DIPOSIT LEGAL:

L-264-1981

Els articles i opinions que apareixen a les planes de LA FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB ELS SUPORT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA.

ÍNDEX

PORTIC	1
NOTES I NOTÍCIES	2
NOTES I NOTÍCIES	4
FUTBOL: Una nota aclaratòria	5
UN HEROI ARTESENC DE LA GUERRA DE CUBA	6
DIALEGS (amb Les "Apolònies")	
per Ramon	11
HUMOR	14
ESTIMO CUBA	
per Jomaes	15
QUE VOLEN ELS ESTUDIANTS	
per Arna	17
INSISTIM-HI: ARTESA DEL PLA!	
per A. Costafreda	19
ENS HA DEIXAT (J. V. FOIX)	
per Sebastià Colom	21
ENTRETENIMENTS	24
QUE HI HA AL MUSEU D'ARTESA? (el Paleolític Superior) per A.C.	26

LA NOSTRA PORTADA

Una panoràmica de les obres de la clauera del Passeig del Cementiri.

LES DITES DEL MES

Pel Febrer, lloga jornalер.- Per la Candelera, els ous de filera.- Per la Candelada, plega la vetllada.- Si la Candelera plora, l'hivern és fora, sila Candelera riu, l'hivern és viu.- El sol de Febrer, mascara més que un calder.- Per la candelera, fred al davant i fred al darrera.- Pel Febrer, esporga l'oliver.

NOTES I NOTÍCIES

Abocador Municipal

Si passeu per la Carrerada anireu trobar, de tant en tant, uns cartells molt ben instal·lats en els quals s'hi pot llegir: "Abocador Municipal" i una fletxa que assenyalava cap a Gualó. Sembla que algú estigui de conya, us prodreu dir, doncs de tots és sabut que l'Abocador Municipal és a la partida del Pla, en direcció contrària d'on assenyalava aquesta fletxa. Si us hi fixeu bé, però, veureu que en un extrem d'aquest cartell hi ha l'escut de la Paeria de Lleida.

Es veu que la gent de Lleida o ens ha pres per un barri de la seva ciutat o no sap ben bé on acaba el seu terme. Sigui com sigui, a nosaltres això ens ha semblat una fragant i descarada intromissió d'aquesta ciutat. És per això que esperem que l'Ajuntament d'Artesa faci retirar aquests cartells o els faci modificar adequadament perquè no hi hagi cap mal entès...

Les "Apolònies"

El dissabte dia 7 d'aquest mes, les "apolònies" van fer la seva festa. Pel de matí, totes vestides amb granota, es van posar a la carretera a aturar tots els cotxes; els demanaven la voluntat al mateix temps els convidaven a coca i moscatell. Pel mig dia, amb una "tuna", van fer una entretinguda cercavila i a la nit ball amb un conjunt musical. Tot plegat va resultar una festa simpàtica i entretinguda.

Curset de Poda

Després de molts anys de no fer-se'n cap, enguany i organitzat per la Cooperativa, s'ha muntat un curset d'esporgar al qual hi han participat una colla de pagesos. Aquest curset era portat pel Sr. Llobera, de Puigverd, i ha durat tres dies. El resultat, segons els pagesos que hi van prendre part ha estat molt positiu.

Sant Blai

Encara que des de l'any 1968, la Candelera i Sant Blai (Blasi pels artesencs) ja no són dies de Festa Major a Artesa, el costum d'anar a beneir els aliments (per les persones i per les bèsties) el tercer dia del mes de Febrer, encara és ben viu. Enguany el nostre fotògraf n'ha captat aquesta imatge.

FUTBOL:

UNA NOTA ACLARATÒRIA

En el passat número de LA FEMOSA, dins l'espai "Diàlegs", hi havia una entrevista a Ramon Farré, President del C. F. Artesa. El Sr. Farré ens ha fet notar que, una resposta seva la vam interpretar lliurement, la qual cosa pot crear mals entesos. En l'esmentada entrevista hi llegim: "la nostra relació amb l'Ajuntament no és gaire bona..." i el que jo volia dir, ens diu el Sr. Farré, és que les relacions amb l'Ajuntament no són ni bones ni dolentes; més ben dit, no hi ha cap mena de relació, la qual cosa és molt diferent de tenir-les dolentes.

UN HEROI ARTESENC DE LA GUERRA DE CUBA

CAPITÀN GENERAL DE *Catalunya*

en su nombre el *Coronel del Regimiento de Inf. Reserva de*
Número ciento siete Don Ramón Guixera
maorilla

A l'Arxiu de Casa de la Vila hi ha un document militar que narra totes les peripècies d'un xicot artesenc que va anar a la Guerra de Cuba, al qual se li va consedir la Creu de Plata, al mèrit militar.

Aquest document està escrit a mà, amb una lletra atapaïda (a vegades il·legible), sense comes ni cap punt a part. Encara que sigui llarg, ens ha semblat bé de reproduir-lo gairebé íntegrament (un cop traduït i posades les comes i els punts que hem cregut necessàries per a fer-lo més entenedor) perquè hem cregut que és prou interessant i alhora il·lustratiu de com es redactaven aquesta mena de documents.

Andrés Pérez Balero, Comandant Major del Regiment d'Infanteria de Reserva de Lleida Nº107

Certifico:

Que el soldat Felip Drudis i Aixut ha fet aquests serveis:

El dia 8 de Desembre de 1894 va ingressar a "caixa" amb el número 601. En el sorteig del dia 8 de Febrer del 1895 li va correspondre el Nº 602 i els dia 7 de Març del mateix any va causar baixa en aquesta caixa per a passar al Regiment d'Infanteria de Viscaia Nº 51 (però va romandre al seu poble, sense incorporar-se, per excés de força en l'esmentat regiment. Sense moures de casa passà al Regiment de Mallorca Nº13 i d'aquest al de Girona Nº22). Es donat d'alta al Mallorca Nº 13 i d'aquest al de Girona Nº 22). Es donat d'alta al Regiment de Girona el dia 14 de Maig, en el qual s'incorpora (a Saragossa) el dia 18 del mateix mes. Allí fou "tallat", va-

cunat i passà el reconeixament facultatiu del qual va sortir "útil" (els subratllats són nostres) va fer l'instrucció i el jurament de fidelitat a la bandera.

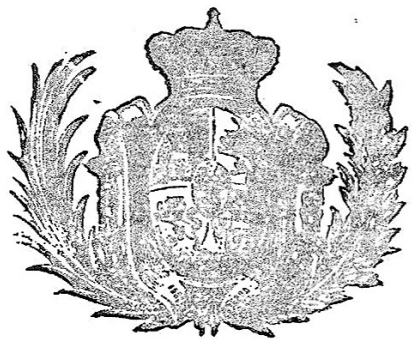
El 25 de Juny va marxar cap a Barcelona des d'on havia d'embarcar-se cap a Cuba, ja que li havia correspost formar part del primer batalló expedicionari d'aquest Regiment. Els dia 26 arribà a la "plaça de Barcelona" on embarcà el mateix dia al vaixell "Alfonso XII".

El dia 9 de Juliol arribà i sortí de "San Juan de Puerto Rico". El dia 11 arribà a la Badia de Nifre on, a l'endemà, va transbordar al vaixell "Mèxico", desembarcant el dia 13 a Nuevitas on hi va romandre fins el dia 16 que fou traslladat, amb ferrocarril, en direcció de la Plaça de Puerto Príncipe on va arribar el mateix dia i on va romandre fins el dia 25 què va sortir, amb tren, cap Nuevitas, arribant a San Miguel el mateix dia, havent pres part del tiroteig de "Padrazo San Juanquin", i el dia 29 al de "Eugenia Oreste" i el dia 30 al de "Mèxico", retornant a Puerto Príncipe el

dia 1 d'Agost, i on s'hi va estar fins el dia 12, que va marxar per conduir un comboi cap a Guaimano, assistint, el dia 16 al foc que mantenia l'enemic a la zona del Zanjon, retornà el dia 25 a Puerto Príncipe on hi continuà de guàrdia. El dia 26 passà a format part de la guerrilla muntada d'aquell batalló, continuant de guàrdia fins el dia 30 de Setembre que va passar a l'hospital d'aquesta plaça, i en sortí el dia 10 d'Octubre. El dia 19, amb ferrocarril, va sortir prestant servei als fortins de la via fèrrea. Trobant-se amb l'esmentada situació, va assistir, el dia 9 de Desembre, a l'acció sostinguda entre "las Eugénias, Congreso i Senado contra los cabecillas José Maria Rodríguez y Oscar Primelles". Així va acabar l'any 1895.

Va continuar amb la seva situació anterior (fent patrulles de reconeixament) fins el dia 10 de Març. El dia 23 va sortir a les ordres del mateix "quefe" i el dia 26 es van trobar amb el tiroteig de Palmerite i el 27 en el del riu Samaruga i la finca de "La Mercedes", tornant a Minas el dia 30, des d'on

va passar a la "Eugenia Marias" en el que va quedar destacat fins el dia 30 d'Abril que va sortir formant part de la columna del "Sñr. Coronel Gefe del Bon. D. Angel Alonso Sánchez" assistí, el dia 2 de maig al tiroteig de la finca "América" i el dia 9 a la de "los Sñs. José San Isidro e Eugenio Canafrén", tornant a Minas el mateix dia on s'hi va quedar fins el dia 30 que va sortir formant part de la columna del "tete.Conel. del Bon. Proal de Puerto Rico Nº 2 D. Eduardo Bactes", ajuntant-se el dia 2 de Juny a la del "Excmo. Geral. de la Division D. Adolfo

Castellanos" retornant a la mateixa el dia 4, de la qual se'n tornà a Minas. El dia 9 es va traslladar, amb tren militar, a la Plaça de Puerto Príncipe a prestar el servei de guàrdia i defensa fins el dia 12 que va a

la seva antiga residència.

El dia 26 sortí en la columna comandada per "Excmo. Sñr. Geral. Antes dicho" i retornà a Minas el dia 29. El dia 31 de Juny sortia a les ordres del "Excmo. Sñr. de la Brigada D. Juan Godoy" amb la finalitat de conduir un comboi fins a Guaimano, trobant-se en el mateix dia amb els fets d'armes de la Marina. El dia 2 d'Agost a la finca anomenada "Toro", el dia 5 a la del "Socorro", regressant a Minas el mateix dia. El 5 de Setembre, en virtut d'ordres superiors, passà a Nuevitas, embarcant-se el dia 15, al vapor "Triston" amb direcció a bramales (Pinar del Rio) on hi arribà el mateix dia, passant tot seguit al destacament "Eugenio Luisa" on hi va romandre fins el dia 8 d'Octubre que va sortir formant part de la columna del "Excmo. Geral. de la Brigada D. Julian Suares" trobant-se en els fets d'armes de la "Quinta Tores y Coma", en els fets d'armes dels dies 19, 23 i 24, retornant a Bramales. El dia 31 tornà a sortir a les ordres del mateix "quefe". El dia 3 de Novembre va assistir als fets d'armes d'a-

quell dia i dels dies 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 25 i 30 i els dies 10, 18, i 25 de Desembre, regressant a Bramales el dia 30 final de l'any 1897.

En actives operacions de campanya, el dia 20 de Gener, passà a fer jornades ordinàries al poblat de Mariel com a centre de noves operacions, havent-se trobat, a les ordres del "Tete. Corel. D. Juan Balbas" en diferents tiroteigs i fets d'armes, especialment en els combats a l'enemic. El dia 19 de Febrer a la serra de Las Almas, el dia 21 al capital de "Los Perez". De l'u al tres de Març sobre la mateixa serra on hi havia el batalló. Els dies 19 i 20 per tercera vegada en l'esmentada serra i batalló, causant en totes elles un crescut nombre de baixes a l'enemic, prenent-li infinitat de cavalls, armes, municions i presoners, continuant en aquest servei a les ordres del "Corel. de Bon. Ramón Ballesteros y Tete Corel. antes dicho" practicant infinitat de reconeixements que donaren per resultat la destrucció de campaments. El dia 5 d'Agost passà a concentrar-se als

campaments de la "Graviela y Pontero de la Plaça de Artemisa" i des d'aquests punts continuà prestant els serveis abans esmentats a les ordres del "Sñor. Tete. Corel. D. Miguel Creus i comandante D. Adolfo Zacagruni". El dia 10 de Novembre prengué part en el combat sostingut amb l'enemic i en el punt designat continuà amb actives operacions de campanya fins el dia 30 de Desembre on acabà l'any 1898.

A Mariel, amb constants operacions i emboscades fins el dia 21 d'Abril que, per disposició superior va passar al poblat de Cabañas per motiu de guerra amb els Estat Units, prestant els serveis de vigilància i defensa de la costa fins el dia 16 d'Agost que, per disposició superior es traslladat al poble de Guanajà on va quedar en guarnició fins el dia 26 de Novembre que, per ferrocarril, va marxar amb el batalló a Regla (Habana) amb la finalitat d'embarcar cap a la Península, la qual cosa va fer el dia 29 del mateix mes, a bord del vapor "Covadonga", desembarcant a Barcelona el dia 15 de Desembre. "Y con arreglo a la R.O. del dia 12 de Agosto último

(D. 178)" va marxar amb tres mesos de Llicència. Fixant la seva residència a Artesa (Lleida).

PROPOSTA DE RECOMPENSA

Segons proposta de recompensa publicada al B.O. Nº34 de Juny de l'any actual, se li concedeix la CREU DE PLATA del mèrit militar, amb distintiu roig, pensionada amb 2'50 pessetes, amb atenció al seu distingit comportament, en rebutjar el desembarcament de l'Esquadra Americana de la Badia, el 29 d'Abril.

Ba arribar al poble indicat l'any 1899 amb llicència dins a finals de Febrer, que segons R.O. de 7 d'Octubre del 1898 (D.O. Nº 224) va causar baixa definitiva per passar a situació de reserva amb destí a Lleida Nº 107 i lliurant a l'interessat certificat de "serteria" l'any

1899. Com a comprés en el B.O. d'u d'Agost del 1897 amb instruccions dictades el 7 de Setembre actual (D.O. Nº 198) té dret, com abonaments de campanya 3 anys, 3 mesos i 14 dies, corresponent-li la seva llicència absoluta el 24 d'Agost de 1903 (any 1899 procedent del regiment d'Infanteria de Girona Nº 22, causant alta de reserva Nº 107 a finals d'Octubre, quedant en situació de reserva activa fins l'any 1900 i amb igual situació els anys 1901, 1902 i 1903 fins el dia 24 d'Agost que segons l'arranjament del B.O.C. del 14 de Febrer del 1900 (C.L. Nº 34) fou llicenciat absolutament per nou anys de servei amb abonaments de la campanya i per haver observat bona conducta.

I per a que consti expedeixo la present a Lleida el 24 d'Agost del 1903.

gpc
El Coronel
Primer

DIALEGS

AMB LES 'APOLÒNIES'

Ara que ja fa uns quants anys que la festa de les dones (Santa Agueda) ja no es fa al nostre poble, han sortit les noies fadrines a organitzar les "apolònies". El dissabte dia 7 ens vam arribar a la sala del Ball a comprar unes quantes orelletes (per ajudar a sufragar la festa) i al mateix temps aprofitant l'ocasió, xerrar amb aquestes moses, valentes, que persegona vegada han organitzat aquesta festa.

La xerrada va estar del tot informal, i com que no estava preparada va sortir d'allò més

espontànià. Pòtser aquesta espontanietat, té molta més frescor informativa i de denúncia alhora que moltes entrevistes preparades i la qual cosa cal valorar i tenir en compte:

PREGUNTA: Qui hi pot participar a les "Apolònies"?

RESPOSTA: Enguant és el segon any que ho fem. No hi ha cap norma... El primer any ens vam ajuntar les més grans, però enguany hi han participat totes les que han volgut, no hi ha cap discriminació per a ser "apolònia", és clar, mentre no sigui una dona casada, que nosaltres

com les "Agates"... suposem, també, que una soltera gran tampoc no s'hi voldrà apuntar.

Pregunta: Quantes "apolònies" sou, enguany?

R.: Enguany som 36 noies de 15 a 21 anys, les quals hem pagat, d'entrada, 1.500 pessetes i hem organitzat juntes la festa.

P.: Cobrireu despeses de tot el que heu organitzat?

R.: L'any passat la festa estava molt més animada i ens van sobrar siners... Enguany suposem que en tindrem pro, però la gent no ha col.laborat gaire... Mira, a la carretera encara, però col.laboraven molt més els cotxes forasters que no els del poble. N'hi ha hagut un del poble que per poc ens xafa a tres o quatre de les jovenetes, per no aturar-se; passava per ací davant de l'"Hogar" i quan el volíem aturar va accelerar i davant de la "Barretina" va estar apunt de fer un desastre...

A la cercavila la gent del poble ha col.laborat ben poquet; havia gent que ens donava una pesseta, un duro, cinc duros... Una, de dalt d'un balcó, ens ha tirat cinc pessetes soltes i, nosaltres a ajupir el llom per a

recollir-les de terra... Hi havia gent que s'estaven al balcó mirant la cercavila i quan tocàvem el timbre es retiraven, però no per baixar-nos alguna cosa, sinó per amagar-se a casa... estem molt descontentes de la gent del poble... i això que nosaltres fem la festa pel poble, que per a nosaltres soles no caldria haver-nos complicat tant.

També hem passat per totes les botigues. Algunes ens han donat ampolles, d'altres llaunes i tot això serveis per a guarnir la toia que sortejarem a l'hora del ball.

P.: Què és el que feu pagar al ball?

R.: Als joves, tant nois com noies, forasters o no, els demanem la "voluntat", a la gent gran els fem pagar 300 pessetes.

P.: Cobrireu les despeses amb tot això?

R.: Hi ha el que hem fet a la carretera i a la cercavila, el que recaptarem a l'entrada, el que hem tret de la toia i el que aconseguirem amb la venda d'orelletes i xampany. No sabem com ens anirà; l'any passat ens va sobrar molts diners perquè la cosa estava molt animada, en-

guany hi ha molt poca participació... estem molt desmoralitzades i no sabem si tindrem ganes de tornar-ho a fer l'any que ve. L'any passat l'Ajuntament ens va dir que si no feiem prou diners que ells acabarien de cobrir les despeses, però no va fer falta. Enguany encara no sabem com anirà...

P.: S'ha comentat que les "apolònies" i els "quintos", l'any que ve fareu la festa conjunta. Què hi ha d'això?

R.: No no, no hi ha res. No té res a veure una festa amb l'altra. Nosaltres organitzem aquesta perquè sigui la festa de les noies. Ells en fan una i nosaltres una altra. Nosaltres procurem fer una festa original i amb l'únic que coincidim amb la des "quintos" és amb això d'enturar els cotxes a la carretera...

P.: Els "quintos" fan un dinar de germanor, les "apolònies" també l'heu fet?

R.: No, nosaltres de dinar no en fem cap. El que vam fer l'any passat que la cosa ens va anar molt bé, és, després, un sopar amb els diners que ens havien sobrat. Enguany, però, la cosa

pinta més magra i potser no el podrem fer.

P.: Quin resum en faríeu de la festa d'enguany?

R.: Mira, ja ho hem dit abans nosaltres organitzem la festa per animar una mica el poble; hem fet la festa pel poble... ja que per a nosaltres ens hauríem divertit més, i sense tanta feina, anant totes a una discoteca, però, l'hem volgut fer al poble. Però quan t'adones de la poca col·laboració et desanimas tant que ja no tens ganes de fer res més... La gent, tots, volen que es facin coses, que es faci cinema, que es faci ball que s'organitzin diversions, però quan els demanes la seva col·laboració... Sembla que, per aquesta gent, tot ho han de fer i pagar els altres... Aquesta gent es pensa que cadascuna de nosaltres hem de pagar deu mil pessetes per a divertir els altres i no s'adonen que a les coses que es fan al poble hi hem de col·laborar tots.

P.: I parlant de tot, les "apolònies" us heu entés bé entre vosaltres?

R.: Ui! ja ha costat ja. Les primeres reunions semblava que

allò era un galliner; crits i soroll no en vulguis més... A les altres es va anar arreglant fins que ens vam entendre del tot. Quan l'acord ja s'ha aconseguit, llavors ja no hi ha cap problema i tot ha rutllat de primera.

Nosaltres, per la nostra part

desitgem que, al cap i a la fi, les coses us hagin sortit prou bé perquè us quedin ganes de tornar a fer la festa cada any. El poble, malgrat tot, s'ho mereix i cal fer-lo participar de la manera que sigui. Fins l'any que ve, doncs.

Ramon

HUMOR:

ESTIMO CUBA

He triat aquests poemes a la revolució cubana, motivat per a contrarrestar les declaracions del senyor Menayo alliberat de les presons cubanes. Aquest senyor restava pres perquè pensava igual que els aprofitats banquers que apestaven a perfums cars i que ja no podien anar-se'n al llit amb les seves mulates, ja se'ls havia acabat la beta gratuïta d'aquella mina anomenada "Perla de les Anti-

lles"; llavors tots aquests senyors, solament llavors, alçaven les seves veus per a proclamar als quatre vents que Cuba ja era comunista i per tant cridar a tot pulmó: Que mori Castro!.

No i mil vegades no, senyor Gutièrrez Menayo. Els espanyols ja no es xupen el dit, per creure totes les seves fantasies, per això vull dedicar-li aquests poemes, que pensen molt diferent de vosté.

MOLTES GRACIES, CUBANS!

oooooooooooooooooooooooooooo

Quan la sisena flota (taca) embruta els nostres ports
penso amb Cuba

Quan els reactors Yankis ens petardeixen
penso amb Cuba

Quan els invasors ens denuncien per rojos
penso amb Cuba

Perquè el poble cubà ens dóna alé a l'esperança
crec amb Espanya

Perquè Fidel recòrrer segles en un minut
crec amb Espanya

Perquè tot és possible si el cor s'alça
crec amb Espanya

Camarades de Cuba, moltes gràcies!!

Grabiol Celaya (Espanya)

COM MATAR CUBA

oooooooooooo

S'ha de cremar primer al poble
Després les herbes, i els arbres, i tot
seguit les pedres.

S'ha d'esborrar l'illa de tots el mapes
del llibres d'història, dels vells periòdics,
inclosos els periòdics, que odiaven Cuba,
i cremar tot això, i cremar
els quadres, els poemes, les fotos, les
pel·lícules.

I quan tot això estigui cremat
és precis enterrar les cendres
posar centinelles a la tomba
i encara amb tot això
Cuba sols restarà morta igual que el Che
Guevara,
tècnicament morta, res més
tècnicament morta.

Adrian Mitchell (Gn. Bretanya)

GENERAL

oooooooooooo

General, el teu tanc és més fort que un cotxe
esmicola un bosc i pot aixafar cent homes

però té un defecte:

necessita un xofer.

General, el teu avió de bombardeig és poderós
vola més ràpid que els núvols i carrega més que un elefant

però té un defecte:

necessita un pilot.

General, l'home és molt útil

pot volar i pot matar

però té un defecte:

pot pensar.

Text i traduccions de

Jomaes

Bertolt Brecht (Alemanya)

QUÈ VOLEN ELS ESTUDIANTS?

Aquest dia parlàvem entre nosaltres d'aquestes manifestacions dels estudiants que cada dia omplen les primeres pàgines dels diaris. Nosaltres que som gent que ja hem deixat endarrera tot això dels estudis i vivim allunyats de qualsevol reivindicació estudiantil, se'ns fa un nus a la gola en adonar-nos del colpidor drama d'aquests joves que cerquen, mitjançant els estudis, poder accedir a un lloc de treball digne i segur.

La nostra societat, mesquina com és, tot ho emmarca o disfressa al seu gust i conveniència, i d'aquesta manera fa passar bou per bèstia grossa. A vegades es presenta justa i democràtica tot i sent partidista i reaccionària. No cal donar-hi tómb, els joves tot això ho saben i es revolten (els que ja hem acceptat el joc de la nostra societat, ja no ens revolta res, si som dels més marginats acotem el cap i fem com qui no se n'adona perquè ja no volem ni cercar arguments per les nostres reivindicacions), els joves es tenen la vida per da-

vant i es resisteixen a ser manipulats.

Els estudiants, immaculats encara dels pecats de la nostra societat, volen entrar-hi amb el cap alt, sense acceptar privilegis ni admetre arrogàncies. Som tots igual, diuen, i volen tenir els mateixos drets; qui vulgui estudiar que ho pugui fer encara que pertanyi a "clases" oprimites econòmicament, qui vulgui estudiar que ho pugui fer encara que amb més lentitud accedeixi al "títol" universitari... no es pot aturar a ningú del seu camí intel·lectual perquè en els seus "exàmens" tregui notes més baixes... Però, com lligar totes aquestes reivindicacions entre l'èlite que vetlla per la bona marxa d'aquesta societat que ha arribat al "concens" que fins als més desgraciats acoten el cap en senyal de submissió?.. Heu aquí la qüestió, heu aquí la pregunta: Si tot funciona prou bé, que cony volen els estudiants?.

El futur és dels joves s'acostuma a dir, i és veritat però si analitzem els moment

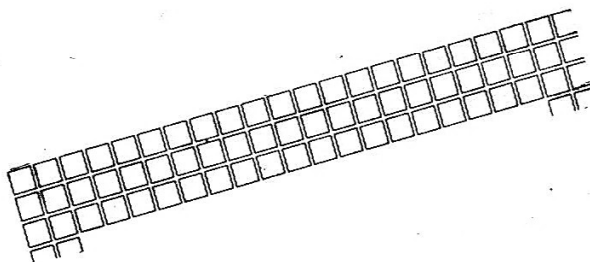
actuals i com la tecnologia avança vertiginosament i pensem que al futur o la gent estarà ben preparada intel.lectualment o malament rai. Davant el repte de l'alta tecnologia i de cara al futur quina esperança poden tenir els joves per falta de mitjants econòmics o per falta de capacitat de memorització per a treure bones notes siguin apartats de la universitat?. Si ara ja es veuen amb problemes per a trobar feina, com s'ho faran quan encara es demani més preparació intel.lectual?. I això encara no és el més greu, ja que si a la universitat només hi poden arribar els fills de les famílies benestants i encara només els més "intel.ligents", això voldrà dir que el dia de demà les diferències socials i

intel.lectuals encara seran més abismals que ara. Els joves estudiants que tot això ho intueixen s'exclamen, protesten i es manifesten públicament. Saben que si no guanyen, molts d'ells, esdevindran els marginats de la societat del demà.

Estem, segurament, massa encarcerats asseguts a la cadira que ens han reservat al "galliner" d'aquest teatre, per adonar-nos que al carrer hi ha els joves, estudiants o no, que volen dir clarament que la comèdia que ací es representa no és del seu gust i que no seuran com ho fem nosaltres a empassar-se tot allò que els donin o els diguin.

Tan de bo que ho puguin fer tan de bo que l'administració se'ls escolti i aconseguixin les seves reivindicacions...

Arna

INSISTIM-HI:

ARTESA DEL PLA!

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura
Ramaderia i Pesca
Direcció General de Promoció
i Desenvolupament

Servei d'Extensió Agrària

LA FEMOSA

c/. Castell, 23

ARTESA DE ~~SEGRE~~^{Segrià} (Segrià)
(LLEIDA)

Exemple de carta amb l'adreça equivocada. S'hi pot llegir: "Artesa de Segre (Segrià)" esmenada pel carter d'aquell poble. La gent de fora la província de Lleida (ja sigui d'estaments oficials o no) no sap ben bé quin és el nom del nostre poble ni en quina comarca es troba.

Voldria insistir, una vegada més, sobre la necessitat de canviar el nom del nostre poble, i això no perquè ara tingui més roans per a fer-ho, sinó perquè crec que, per moltes raons que hom pugués esgrimir a favor d'Artesa del Pla en lloc d'Artesa de Lleida, serien inútils. El canvi de nom només es pot produir per una decisió política recolzada per un sentiment popular, i aquest sentiment popular no pot néixer si no es fa seua la idea; dir d'una altra manera: Mentre el nom d'Artesa del Pla no arriba a fer-se familiar als artesencs; que els soni bé a l'ore-

lla, mai no hi podrà haver aquesta decisió política que proposés un referendun entre els veïns.

La meua insistència, doncs, és per a intentar que aquest nom i la proposta de canvi, sigui una cosa que vagi entrant i madurant... Caldria, potser, que algú digués: "Això és una rucada", perquè a partir de semblar una "rucada" en puguéssim parlar seriosament. Caldria, potser, que algú rebutgés la idea ja d'entrada, perquè ja d'entrada en puguéssim parlar.

Es un fet que cada dia arriben cartes, al nostre poble,

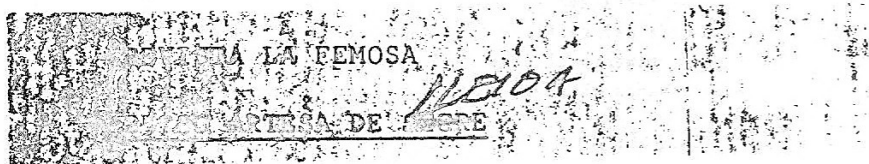
CONSTRUCCIONES METALICAS

Remite CARLOS RIBES FADREGAT
Llobena, 105 - Tel. 9007703
03013 - BARCELONA

Envío a Ajuntament de
Direcció _____
Població ARTESA de SEGRE
Província Lleida

Bultos <u>90</u>	Envío por _____
Peso kgs. _____	Fecha _____ Ref. _____

Dalt, una etiqueta de les papereres que va comprar el nostre Ajuntament. Sota, un altre exemple d'adreça equivocada; Fixeu-vos que, fins i tot, el número és el d'Artesa de Segre.

que han anat a donar el tomb per Artesa de Segre i això (ja ho deia en un altre aricle) perquè la gent confon Artesa de Lleida amb Artesa de Segre perquè el nom de "Lleida" es fa extensiu a tots el pobles de la mateixa província i per això Artesa de Segre és Artesa de Lleida per tota aquella gent que o saben que hi ha una Artesa del Pla.

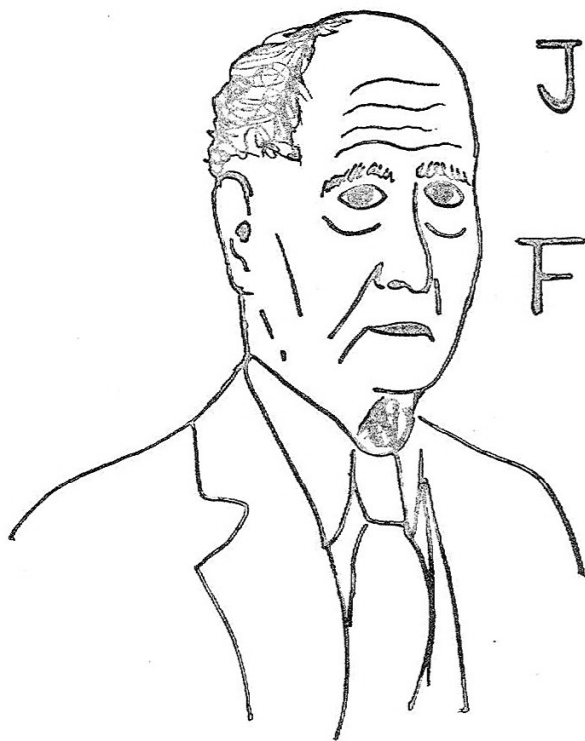
Si no estic mal informat, a l'Ajuntament del nostre poble,

havien d'arribar-li unes papereres ja avans de Nadal, però van fer cap a Artesa de Lleida (llegiu de Segre, si us plau) perquè vegeu com van les coses...

Sigui com sigui, em sembla que cal insistir-hi i fer entendre a les gent del nostre poble que, el canvi evitaria moltes confusions i, a més a més, la nostra identitat com a municipi estaria molt més garantida.

A. Costafreda

ENS HA DEIXAT...

J. V.
F O I X

Poeta

1893-1987

Divendres, 30 de Gener del 1987. Llegim al diari "Avui":

J.V. Foix s'ha mort pels vols de les tres de la tarda del dijous, al menjador de casa seva quan es disposava a menjar amb uns amics i familiars. Dimecres havia fet noranta-quatre anys.

La seva mort es produí per una aturada cardíaca sense gairebé temps per a adonar-se'n.

Els noranta-quatre anys del poeta i pastisser de Sarrià els havia celebrat ple de salut, responent a les trucades telefòniques i atenent les visites dels amics que el felicitaven.

Segons declarà el seu metge de capçalera la causa de la mort fou un infart i afegí que gaudia de relativa salut que el seu estat d'ànim era immillorable i que tenia el cap completament clar.

A les 9 del vespre el seu cos fou introduït en una caixa de vidre per dur-la a una capella que s'instal·là al Palau de la Generalitat.

VIDA
○○○○○○○

J.V.Foix nasqué a Barcelona (Sarrià) l'any 1893, abandonà els estudis de Dret i es consagrà plenament a la literatura.

Amb anterioritat a la Guerra Civil participà de manera molt activa en la vida pública catalana, fou membre fundador del partit Acció Catalana i autor d'articles d'incissiu nacionalisme.

Paral·lelament esdivingué un membre molt dinàmic dels moviments d'avanguardia.

La Guerra Civil truncà radicalment tota la seva activitat que només abandonarà esporàdicament amb la publicació de les seves obres.

L'OBRA
○○○○○○○

La poesia de Foix sorpren per la gran diversitat de temes i estils. Així d'una banda escriu prosa poètica i poesia en vers, tot barrejant algunes de les tècniques d'avantguarda (especialment surrealisme) amb la tradició literària més clàssica. Es considera un "investigador en poesia" i opina que qualsevol procediment literari li és vàlid per expressar el seu missatge.

Fou un apassionat de l'idioma que conegué i dominà a fons, el lèxic que emprà és riquíssim.

OBRA EN PROSA
○○○○○○○○○○

Diari 1918, Gertudis (1927) i Krtu (1932) segons pere Gimfer-

rer són una exploració dins els ressorts i els mecanismes de l'inconscient", molt relacionats amb el surrealisme.

Posteriorment a la Gerra Civil publica: L'estrella d'en Peris (1963), Darrer Comunicat (1970) i Tocant a mà (1972), on incorpora temes metafísics.

POESIA EN VERS

oooooooooooo

Sol i dol.- Setanta sonets on intenta concordar els models

antics i els nous. Les irreals omegues constitueix l'únic llibre de Foix escrit en vers lliure.

Altres obres són: On he deixat les claus (1953), Desa aquest llibre al calaix (1964) i Onze nadals i un Cap d'Any (1960

J.V Foix conreà també el periodisme a "Terra-mar" i "Monitor" a "La Publicitat" i "La Vanguardia"

Sebastià Colom

Per posar un petit exemple de la poesia foixana hem triat un fragment de "SOL, I DE DOL"

XVIII

oooooooooooo

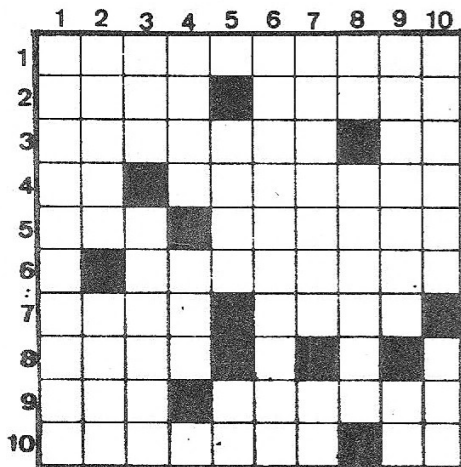
Es per la Ment que se n'obre Natura
A l'ull golós; per ella en sé immortal
Puix que l'ordén, i encà i callà del mal,
El temps és u ; pel meu ordre dura.

D'on home só. I alluny tota pastura
al meu llanguir. En ella l'Irreal
No és el fosc, ni el son, ni l'Ideal
Ni el toll cobeig d'una aurança futura,

Ans el present; i amb ell, l'hora i el lloc,
I el cremar dolç en el meu propi foc
fet voler sense queixa ni usura.

Del vell concret faig el meu càlid joc
A cada instant, i en els segles em moc
Lent, com el roc davant la mar obscura.

ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS:

oooooooooooo

VERTICALS:

oooooooooooo

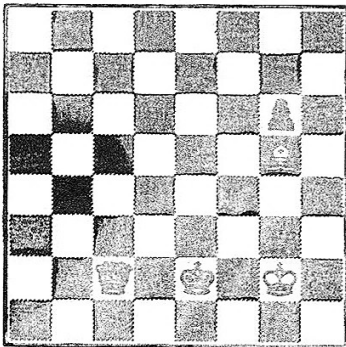
1- Oferir en sacrifici. 2- Lloc on es munyen les ovelles i es va el formatge. Obscuritat que s'obte al tapar els raigs del sol. 3- Taca blanca a la córnea de l'ull. Consonants. 4- Adjectiu numeral. Exactament igual. 5- Esdeveniment, fet. D'una època anterior. 6- Vocal. Que en té cent. 7- Que no deixa passar llum. Al revés, acció de resar. 8- Nascuts. Consonant. Cinquanta. Consonant. 9- En aquest moment. Joc de la carambola. 10- Tocar la campana. Grau d'elevació d'un so.

1- Trobar solució. 2- Sorra. El qui ha engendrat un o dos infants. 3- Rigorós, sense atenuants. Al revés, patacades. 4- Cert purgant. Interjecció que denota fàstic. Vocal. 5- Coval. Al revés, infant petit. Consonants consecutives. 6- Promouria la creixença. 7- Comoniqués la propietat de l'imant. Consonant. 8-Consonants de cabra. Moble de lexe que serveix d'aparador. 9- Preparar un tros de terra per a conrear-la. Al revés, adjectiu possessiu femení. 10- Gratar. Soroll que segueix al llamp.

O	B	E	R	B	E	G	U	E	R
P	Y	B	A	S	S	I	E	R	O
R	R	N	N	Y	O	I	D	H	C
O	X	I	E	T	N	O	M	K	O
B	H	I	G	R	G	U	P	O	V
L	O	Z	R	I	A	I	L	E	I
A	D	T	E	L	A	T	N	O	L
C	U	S	L	L	A	T	N	O	M
S	C	A	S	S	I	B	R	O	S
U	I	M	A	R	E	N	I	A	M

SOPA DE LLETRES

Cercant dins d'aquest requadre, en totes les direccions, hi podreu trobar el nom de 10 cims de més de 2.500 m. del Pallars Subirà.

PROBLEMA D'ESCACS

Juguen les blanques

i fan mat en dues jugades, Com?

SOLUCIONS

- HORIZONTALS:
- 1- Sacrificar. 2- Orrí. Ombra. 3- Lençoma. Ts. 4- Un. Identíc. 5- Cas. Antiga. 6- I. Centenar. 7- Opac. Resa. 8- Nats. R. L. T. 9- Ara. Billar. 10- Repicar. To.
- VERTICALS
- 1- Solucionar. 2- Arena. Pare. 3- Cru. Patacs. 4- Ricl. Ecs. I. 5- I. Dado. Bc. 6- Fomentaria. 7- Imantes. Lr. 8- Cd. Tinell. 9- Artigar. At. 10- Rascar. Tro.

- ESCACS
- 1- DIC si P8D=D
 - 2- D4R ++ si P8D=C
 - 2- D5C ++ si A5T
 - 2- D1A ++

U	I	M	A	R	E	N	I	A	M
S	C	A	S	S	I	B	R	O	S
C	U	S	L	L	A	T	N	O	M
A	D	T	E	L	A	T	N	O	L
L	O	Z	R	I	A	I	L	E	I
B	H	I	G	R	G	U	P	O	V
O	X	I	E	T	N	O	M	K	O
R	R	N	N	Y	O	I	D	H	C
P	Y	B	A	S	S	I	E	R	O
O	B	E	R	B	E	G	U	E	R

QUÈ HI HA AL MUSEU D'ARTESA?

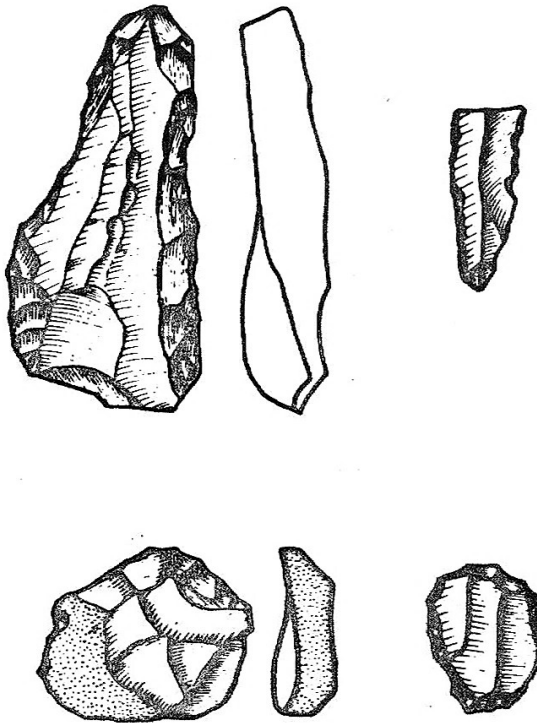
EL PALEOLÍTIC SUPERIOR

Aquest última etapa del Paleolític Superior començà fa uns quaranta mil (40.000) anys i s'acabà, per deixar pas a altres cultures més evolucionades, fa uns deu mil anys. En aquest espai de trenta mil (30.000) anys l'ésser humà va anant-se desenvolupant d'una manera progressiva. Es ara quan apareix un ésser humà molt semblant a nosaltres que els científics el coneixen amb el nom d'home de Cromanyon (*Homo habilis fossil*) del qual deriva l'espècie humana actual. Al Paleolític Superior ja està ben documentat l'ús de l'arc i la fletxa, i l'inici de l'art (pintura i escultura) amb bellíssimes mostres com les pintures de la cova d'Altamira, o les de la roca dels Moros del Cogul (aquestes ja del final d'aquesta etapa). L'ésser humà del Paleolític Superior desrotllà diferents cultures distingibles per

la moda (o la tècnica) de tallar la pedra. Es ara, en un "curt" espai (Solutrià) d'aquest període quan fabrica les peces més extraordinàries, biniques i ben fetes de tota la prehistòria.

Al Museu d'Artesa, del Paleolític Superior, només tenim representades dues cultures: l'Aurinaciana i la Magdaleniana que són la primera i la darrera d'aquest moment. De la cultura central que, com ja hem dit, és la que presenta una indústria més extraordinària, ara per ara, a les nostres comarques no se n'ha trobat cap restre, la qual cosa no vol dir, és clar, que no n'hi hagi.

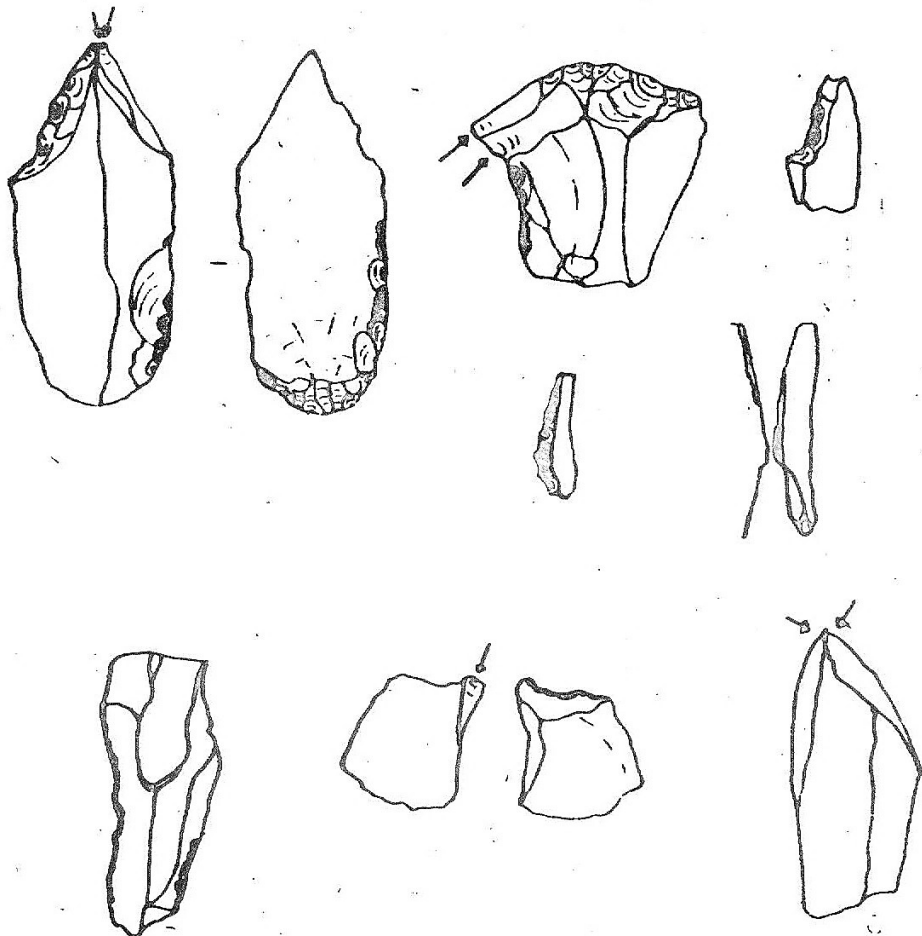
Quan vistem el Museu, després d'observar la primera vitrina amb pedres del Paleolític Inferior i les peces de les tres vitrines que segueixen, del Paleolític Mitjà, ens parem en aquesta cinquena vitrina amb ma-

Dibuixos d'eines de pedra foguera de la cultura "aurinyaciana" procedents de les Roques dels Colomers (terme d'Artesa). Jaciment encara en estudi.

terials del Paleolític Superior. Ens adonarem que les peces (o pedres tallades) tenen una tipologia completament diferent. Les peces de la cultura Aurinyaciana (que provenen d'un jaciment de la partida dels Colomers) són substancialment més petites i més arcaïques que les que haurem vist abans. Després ens fixarem

amb les eines de la cultura Magdalenià, perquè aquesta cultura es caracteritza, entre altres coses, per la fabricació de "microlits" (eines de pedra molt petites) que ningú no sap del cert per què podien servir. Les peces del Magdalenià provenen d'un jaciment, damunt del riu Set, al terme d'Alfés.

Eines de la cultura "magdaleniana" (ja publicades en revistes especialitzades en arqueologia) procedents de la Bauma de la Peixera d'Alfés (terme d'Alfés).

Diguem, per acabar, que de jaciments del Paleolític Superior, a les nostres comarques, fora d'aquests que hem esmentat, només se'n coneix un altre prop

d'Artesa de Segre, la qual cosa encara dóna més valor a aquesta representació que hi ha al Museu d'Artesa.

A.C.

(Dibuixos d'A. Llussà)

